

Klank uit verleden

Een belangrijk veterinair document: Tussen boer en burger

Het pas verschenen boek **Tussen boer en burger: een interessante beschrijving van de veterinaire geschiedenis uit het begin van de vorige eeuw, bovendien op onderhoudende wijze gepresenteerd.**

Tussen boer en burger, diergeneeskunde in Nederland en de overzeese gebiedsdelen 1925-1950 is een uitgave van:

Erasmus Publishing, tel. (0031) (0)10-2800439. ISBN 90-5235-193-7

Het boek, 380 pagina's dik, kost € 64,50 (plus € 8 verzendkosten).

Rond tien jaar geleden trok een zes-tal leden van het Veterinair Historisch Genootschap het land in om meer dan veertig collega-dierenartsen aan een vraaggesprek te onderwerpen. Ze waren allemaal in Utrecht afgestudeerd aan – wat in 1925 werd – de veterinaire faculteit van de universiteit. Een belangrijk jaar, zo bleek, want toen trad ook de eerste vrouwelijke student, Jeanette Voet, aan in de collegezaal. In een beschouwing laten de schrijvers niet na erop te wijzen dat tegenwoordig tachtig procent van de eerstejaarsstudenten vrouw is.

Het schrijverscollectief van het boek *Tussen boer en burger*, dat de diergeneeskunde in de periode van 1925 tot 1950 behandelt, heeft lang moeten wachten en worstelen voor het werk onlangs kon worden gepresenteerd. Een goed moment voor de hoofdredacteur van het werk, Engbert Oldenkamp, om te wijzen op de grote ontwikkelingen die deze periode kenmerkten. In het begin van de twintig-

ste eeuw waren koeien en paarden de belangrijkste patiënten, in 1950 waren daar vooral de varkens en de kippen bijgekomen. Het schrijverscollectief, dat naast aanvoerder Oldenkamp bestond uit de senioren Jan Frik, Jan van der Kamp, Paul Leeflang, Jeroen van Meerwijk en Jan Willem Zantinga, koos voor een gedegen geschiedkundige onderbouwing, die is gestut door de min of meer letterlijke citaten uit de vraaggesprekken.

Tbc-vrije bruidskoe

Vooraf voor de betrokkenen moeten de verhalen over de opleiding en de studentenfeesten een bron van herkenning uit een intussen al ver verleden zijn – de dierenartsen vormden dan ook de eerste doelgroep van de schrijvers. Voor buitenstaanders met belangstelling voor de sector en de historie – veehouders bijvoorbeeld – is het tweede deel van het boek het meest interessant. Daarin komt de beroepsbeoefening aan de orde: de dieren-

arts in de praktijk, al heeft ook de ontwikkeling van bijvoorbeeld de provinciale gezondheidsdiensten voor dieren ruim aandacht gekregen. De start vond al in 1919 plaats in Friesland, waar het stamboek en de zuivelbond 'ter verbetering van de gezondheidstoestand van het vee en bevordering van een goede melkwinning' vooral de bestrijding van tbc bij koeien ter hand nam. Met succes, al was men in dierenartsenkringen niet enthousiast toen bleek dat 'het FRS zijn tuberculeus vee naar alle kanten heen loodst'.

Vermakelijk is in dit verband de reactie van een boer uit het Land van Cuijk – dertig jaar later – die bij directeur Domien Brus van de Brabantse dienst aandrong op haast, omdat zijn koeien nog niet tbc-vrij waren. Hij had drie dochters die verkeren hadden met boerenzonen, wiens ouderlijke bedrijven wel vrij waren. Hij verwachtte trouwplannen en dan moest hij een (tbc-vrije) bruidskoe leveren.

Die combinatie van strakke vertellingen met statistische gegevens en verhalen uit de praktijk maakt het boek zeer leesbaar. Het is karig versierd met zwartwit foto's, die veelal goed zijn gekozen. Maar om het hoofdstuk dat handelt over de hygiënische kwaliteit van de melk te illustreren met een – wel mooie – foto van een melkproductiecontroleur – dat lijkt ons minder logisch.

Het boek *Tussen boer en burger* is een decennium geleden terecht in de steigers gezet: het merendeel van de ondervraagde dierenartsen is intussen overleden. Gelukkig zijn hun herinneringen bewaard gebleven en nu in passend verband gepubliceerd. De samenstellers past lof voor hun initiatief en volhardendheid.

Reimer Strikwerda

Dierenarts Van Looveren in 1950 bezig met het verkleinen van een te grote vrucht met behulp van het apparaat van Thygesen

